

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 503/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Dudítša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], podnikajúceho pod obchodným menom [REDAKOVANÉ], samostatne hospodáriaceho roľníka, [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Elsnerom, Sabinovská 65, Lipany, proti rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 9 C 114/2008-500 z 21. februára 2017, rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 247/2017-544 z 13. februára 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Cdo 70/2020 z 29. apríla 2021, ako aj postupu predchádzajúcemu ich vydaniu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v záhlaví tohto uznesenia označenými napadnutými rozhodnutiami – napadnutým rozsudkom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“), napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a napadnutým uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako aj postupom predchádzajúcim ich vydaniu. Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal sumu 9 493,46 eur s príslušenstvom ako náhradu za „žalovanú sumu, ktorú sťažovateľ nemohol z dôvodu protiústavnosti“ napadnutých rozhodnutí vydaných v jeho veci získať. Požaduje zároveň zaplatenie sumy 569,60 eur ako náhrady za zaplatený súdny poplatok za žalobný návrh, ako aj zaplatenie sumy 1 139 eur ako náhrady za zaplatený súdny poplatok za dovolanie. Sťažovateľ si zároveň uplatňuje právo na priznanie náhrady za nemajetkovú ujmu v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania. Sťažovateľ zároveň požaduje v zmysle § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uloženie povinnosti okresnému súdu, krajskému súdu a najvyššiemu súdu, aby sa zdržali vykonávania právoplatných napadnutých rozhodnutí.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 8. februára 2008 domáhal proti žalovanej (obchodná spoločnosť Slovenské elektrárne, a. s.) zaplata sumy 9 493,46 eur s príslušenstvom z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú na poľnohospodárskej výrobe sťažovateľa prevádzkovou činnosťou žalovanej v dôsledku ňou vyprodukovaného imisného spádu. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 114/2008-180 z 30. júna 2010 žalobu sťažovateľa zamietol. Na odvolanie podané sťažovateľom bolo citované rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 14/2011-213 z 25. januára 2013 (ďalej len „uznesenie z 25. januára 2013“). Okresný súd následne vo veci rozhodol opätovne napadnutým rozsudkom tak, že žalobu zamietol. Považoval pritom pri aplikácii § 106 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, za preukázané, že najneskôr 31. októbra 2005 musel sťažovateľ aspoň približne vedieť, akú škodu mal spôsobenú na poľnohospodárskej produkcii imisiami, pretože svoju úrodu mohol porovnávať s výnosmi a cenami iných podnikateľov v poľnohospodárstve. O škode spôsobenej imisiami žalovanej pritom sťažovateľ vedel, a teda vedel aj o tom, že žalovaná za škodu zodpovedá, keďže v žalobe uviedol, že už v roku 2004 si obstaral meranie o škodlivých látkach žalovanej. Poukázal pritom na judikatúru (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 21 Cdo 2423/2006 z 26. júla 2007, uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 25 Cdo 2656/2004 zo 14. septembra 2005, rozsudok krajského súdu č. k. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007) týkajúcu sa problematiky škody vzniknutej na poľnohospodárskej produkcii, podľa ktorej z hľadiska princípu právnej istoty postačuje vedomosť o rozsahu majtkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch aspoň v približnej sume s možnosťou jej dodatočného spresnenia. V zmysle § 106 Občianskeho zákonníka a podmienky vedomosti o škode sa teda nevyžaduje presné vyčíslenie škody na podklade znaleckého posudku, ale približné vyčíslenie rozsahu spôsobenej škody. Za moment, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla, okresný súd v zmysle § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka považoval deň žatvy poslednej pestovanej plodiny, t. j. október 2005, takže subjektívna 2-ročná premlčacia lehota začala sťažovateľovi plynúť rovnako ako objektívna, t. j. najneskôr 1. novembra 2005, a uplynula 1. novembra 2007. Keďže žaloba bola podaná až 8. februára 2008, podľa názoru okresného súdu bola podaná po uplynutí premlčacej lehoty, čo bolo následne dôvodom na zamietnutie žaloby.

3. Napadnutý rozsudok okresného súdu bol na odvolanie potvrdený ako vecne správny napadnutým rozsudkom krajského súdu. Vec žaloby sťažovateľa bola právoplatne skončená 11. mája 2019, keď napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu nadobudol právoplatnosť.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Pritom tvrdil, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Poukázal pritom na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 MOBdo 6/2010 z 29. novembra 2011 (ďalej len „uznesenie z 29. novembra 2011“) a v ňom citované právne názory, podľa ktorých § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka viaže premlčacie práva uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti poškodeného o vzniknutej škode a škodcovi. Odvolací súd podľa

sťažovateľa nerešpektoval rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, keď sa pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby zameral len na pravdepodobnosť disponovania podmienok pre jej začatie. Sťažovateľ pritom nemohol odhadnúť ani približne rozsah škody a nemal dôkaz ani o tom, kto mu škodu spôsobil. O týchto skutočnostiach sa dozvedel až na podklade znaleckého posudku.

5. O dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol v súlade s § 447 písm. f) CSP. V napadnutom uznesení najvyšší súd zdôraznil, že otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP je otázka právna, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté odvolaním. Pre právnu otázku je pritom charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Poukázal ďalej na vlastnú rozhodovaciu činnosť (uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) a povinnosť dovolateľa v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, i) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, ii) vysvetliť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a iii) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená, a na podklade uvedeného uzavrel, že sťažovateľ požadovaným spôsobom právnu otázku nevymedzil. Z uvedeného dôvodu podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ nemohol ani vysvetliť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a ani uviesť, ako mala byť táto otázka riešená. Všeobecné tvrdenie sťažovateľa, že odvolací súd nerešpektoval ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrenú v uznesení z 29. novembra 2011 nie je dostatočným a ani určitým vymedzením dovolacieho dôvodu. Nespokojnosť sťažovateľa spočívajúca v tom, že odvolací súd sa podľa sťažovateľa nesprávne zameral na pravdepodobnosť o vedomosti, kto za škodu zodpovedá a aký je jej rozsah, podľa najvyššieho súdu možno vnímať len ako nedostatky v zistení skutkového stavu a v nadväznosti na uvedené aj vyslovenie iného právneho názoru na vec, čo však neumožňuje vykonanie meritórneho dovolacieho prieskumu so sledovaným cieľom zjednotenia rozdielnej judikatúry. Námietka nesprávne zisteného skutkového stavu a ani námietka nesprávneho právneho posúdenia totiž nemôžu založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

6. K uzneseniu najvyššieho súdu z 29. novembra 2011, na ktoré v dovolaní poukázal sťažovateľ, najvyšší súd zdôraznil, že rieši začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby podľa § 106 Občianskeho zákonníka pri zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v súvislosti s prechodom práva na náhradu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla z poisteného na poistiteľa podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K sťažovateľom uvádzanému rozhodnutiu dovolacieho súdu napokon najvyšší súd konštatoval, že stojí na odlišných skutkových okolnostiach prípadu, rieši iný druh škody a rozdielny je aj vznik škody.

7. Na podklade uvedených skutočností preto najvyšší súd dospel k záveru, že argumentácia dovolateľa týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je nedostatočná a ním uvádzaný dovolací dôvod nie je v podanom dovolaní vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP, a preto dovolanie odmietol. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 13. mája 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Podstatou argumentácie sťažovateľa je tvrdenie o existencii zbytočných prietáhov, ku ktorým došlo pri prejednávaní jeho veci, keďže „*súdny proces s odvolaním a dovolaním trval viac ako 12 rokov*“, ako aj tvrdenie o porušení práva na spravodlivé súdne konanie z dôvodu neudržateľnosti napadnutých rozhodnutí okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

9. Sťažovateľ v konkrétnostiach k porušeniu práva na spravodlivý proces namieta nerešpektovanie princípu právnej istoty, keďže okresný súd v poradí prvom rozsudku neakceptoval námietku premlčania a následne v poradí druhom rozsudku rozhodol „*o už raz rozhodnutej veci znovu a opačne*“, keď otázku premlčania posúdil inak. K porušeniu princípu predvídateľnosti práva došlo aj nerešpektovaním uznesenia najvyššieho súdu z 29. novembra 2011. Uvedeným spôsobom vo veci konajúce všeobecné súdy dospeli k nelogickému záveru o určení začiatku plynutia lehoty premlčania nároku na náhradu škody.

10. K požiadavke najvyššieho súdu adresovanej dovolateľovi vymedziť právnu otázku v rámci dovolacieho konania sťažovateľ namieta, že táto neprímerane rozširuje právny rámec povinností občana. Sťažovateľ v tomto kontexte zdôrazňuje, že v dovolaní „*konkretizoval právnu otázku, ktorou bolo určenie začiatku plynutia premlčacej doby pri náhrade škody, a to v zmysle slovenských právnych predpisov, keďže boli dve rozdielne rozhodnutia toho istého Okresného súdu v Michalovciach o tom, či bol nárok na náhradu škody žalovaným premlčaný alebo nie.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach:

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (II. ÚS 26/95). Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú bez ohľadu na to, z akých dôvodov uvedené porušovanie skončilo (II. ÚS 139/02).

13. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného

orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 418/2019, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

14. Zo zistení ústavného súdu (k tomu pozri body 3 a 7 tohto uznesenia) vyplýva, že konanie vo veci žaloby sťažovateľa bolo právoplatne ukončené na podklade napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu nadobudol právoplatnosť 11. mája 2019, t. j. pred podaním ústavnej sťažnosti. Navyše, napadnuté konanie vedené najvyšším súdom vo veci dovolania podaného sťažovateľom bolo rovnako v čase podania ústavnej sťažnosti právoplatne ukončené 13. mája 2021, t. j. pred podaním ústavnej sťažnosti.

15. Na podklade už citovaných skutočností ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa so svojou ústavnou sťažnosťou obrátil na ústavný súd v čase, keď porušenie označeného základného práva na okresnom súde, krajskom súde a najvyššom súde už netrvalo a konanie o jeho ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom preto nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03, II. ÚS 871/2016).

16. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ sa v konaní o ústavnej sťažnosti domáha ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označených konaniach vedených okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom namietané porušenie základného práva už netrvalo, a teda vo vzťahu k okresnému súdu, krajskému súdu a najvyššiemu súdu bola odstránená jeho právna neistota, bolo potrebné ústavnú sťažnosť v relevantnej časti smerujúcej proti postupu okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom okresného súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu:

17. Z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

18. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

19. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku preskúmaný v rámci odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 11 Co 247/2017, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje absenciu svojej právomoci napadnutý rozsudok okresného súdu preskúmať.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom okresného súdu, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu odmietol z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu:

21. Argumentácia sťažovateľa sa vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu zameriava na jeho ústavnú neudržateľnosť z dôvodu odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prezentovanej uznesením z 29. novembra 2011.

22. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ predmetnú námietku vzniesol aj v dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd opätovne vychádzal z princípu subsidiarity svojej právomoci. Keďže v rámci uplatnenej dovolacej právomoci sa najvyšší súd sťažovateľom vznesenou dovolacou námietkou (totožnou s tou, ktorú predostiera v ústavnej sťažnosti) zaoberal a rozhodol o nej, uvedené vylučuje právomoc ústavného súdu sa meritórne relevantnou časťou ústavnej sťažnosti zaoberať (obdobne IV. ÚS 468/2018). Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu:

24. Právo na spravodlivé súdne konanie sa v civilnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom vrátane dovolacích konaní (m. m. II. ÚS 581/2017).

25. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020).

26. Vzhľadom na už uvedené ambíciou ústavného súdu nie je hodnotiť, či sťažovateľom uplatnené námietky zakladajú prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania (m. m. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Úlohou ústavného súdu je posúdiť napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v práve na spravodlivé súdne konanie, a teda, či sú ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 197/2021).

27. Aby na základe dovolania podaného podľa už citovaného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP (porovnaj k tomu rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania v kontexte zodpovedania otázky, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

28. Dôvodmi prípustnosti dovolania je nevyhnutné rozumieť jednotlivé a do zákona poňaté skutkové podstaty reprezentujúce dovolací dôvod. Sťažovateľ pritom v dovolaní uvádzal ako dôvod prípustnosti ním podaného dovolania riešenie rozhodnej právnej otázky odvolacím súdom spôsobom odkláňajúcim sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP].

29. Dovolateľ má v tomto smere povinnosť konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom v súlade s § 432 CSP.

30. Sťažovateľ v tomto kontexte vznáša námietku (bod 10 tohto uznesenia) o neprimeranom rozširovaní povinností občana – dovolateľa.

31. Ústavný súd v reakcii na námietku konštatuje, že najvyšším súdom formulované podmienky pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda a) konkretizovanie právnej otázky riešenej odvolacím súdom a uvedenie, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetlenie, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a súčasné označenie konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu a napokon c) uvedenie, ako mala byť táto otázka správne riešená, už boli predmetom ústavnoprávneho prieskumu ústavného súdu, ktorý opakovane konštatoval, že tieto právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné či arbitrárne. Aj pri postupnom vývine judikatúry ústavného súdu smerom k menej formálnemu chápaniu vymedzenia dôvodov dovolania sú v tomto prípade rozhodujúce okolnosti uvedené v nasledujúcich bodoch tohto odôvodnenia.

32. Rozhodujúcou pre posúdenie ústavnej udržateľnosti uvedenej požiadavky (formulovania právnej otázky) je aj osobitosť konania, v ktorom k uplatneniu takejto požiadavky dochádza. Berúc do úvahy skutočnosť, že v konkrétnych okolnostiach veci ide o dovolacie konanie, pričom dovolacím dôvodom je nesprávne právne posúdenie, je dôvodnosť uplatnenia formálnejších

požiadaviek v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku oproti konaniu o odvolaní ako riadnom opravnom prostriedku na mieste (obdobne Kozlica proti Chorvátsku, sťažnosť č. 29182/03, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 2. 11. 2006, § 32).

33. Sťažovateľ v ďalšom argumentuje, že právnu otázku náležite formuloval s prihliadnutím na „*dve rozdielne rozhodnutia toho istého Okresného súdu v Michalovciach o tom, či bol nárok na náhradu škody žalovaným premlčaný alebo nie*“.

34. Ani táto námietka sťažovateľa nie je už na prvý pohľad dôvodná. Podstatnou podmienkou prípustnosti dovolacieho dôvodu obsiahnutého v § 421 ods. 1 písm. a) CSP je totiž riešenie právnej otázky odvolacím súdom rozdielne od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Sťažovateľ však poukazuje na podľa svojho názoru rozdielne rozhodnutia súdu prvej inštancie pri riešení otázky premlčania, čo zjavne nespadá pod zákonom stanovené podmienky prípustnosti dovolania.

35. Navyše, samotné tvrdenie sťažovateľa o existencii dvoch rozdielnych rozhodnutí súdu prvej inštancie vydaných v jeho veci nemožno považovať za pravdivé. V poradí prvý rozsudok okresného súdu bol zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie uznesením krajského súdu z 25. januára 2013 okrem iných aj z dôvodu nepreskúmateľnosti záveru súdu prvej inštancie o tom, že nárok sťažovateľa nie je premlčaný, keďže okresný súd v poradí prvom meritórnem rozhodnutí vôbec neodôvodnil, aké rozhodujúce skutočnosti zoberal do úvahy, aký bol jeho myšlienkový postup a právne závery, ktoré k tomuto záveru prijal. Vo veci sťažovateľa preto nie sú dve rozhodnutia toho istého súdu v otázke premlčania jeho nároku na náhradu škody.

36. Závery dovolacieho súdu v preskúmvanej veci podľa názoru ústavného súdu podporujú koncepciu dovolania upravenú v § 419 a nasl. CSP, ktorú priniesol Civilný sporový poriadok. Dovolací súd nie je oprávnený nahrádzať, resp. dotvárať dovolacie dôvody uvedené účastníkom konania, rovnako jeho úlohou nie je formulovať hypotetické právne otázky prichádzajúce do úvahy s prihliadnutím na dovolateľom označené rozhodnutie najvyššieho súdu. Na tento účel dovolanie musí byť spísané advokátom a dovolateľ musí byť počas celého konania právne zastúpený. Úlohou dovolacieho súdu je byť zjednocovateľom judikatúry nižších súdov, resp. vlastnej rozhodovacej činnosti. Nie je treťou inštanciou slúžiacou na reparáciu skutkových zistení súdov okresných a krajských. Primárne je súdom právnym, nie skutkovým (porov. ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, komentár k § 432.).

37. Prihliadajúc na relevantné časti napadnutého uznesenia citované v časti I tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, ktorou odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd sa s dovolacou argumentáciou sťažovateľa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol v súlade s § 447 písm. f) CSP (dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435).

38. S prihliadnutím na predbežné závery ústavného súdu v relevantnej časti možno konštatovať, že ústavný súd nezistil žiadny nedostatok majúci charakter porušenia práva na spravodlivé súdne konanie, ktorý by odôvodňoval zásah do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého

uznesenia najvyššieho súdu z pohľadu námietok sťažovateľa o jeho ústavnej udržateľnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa (vrátane návrhu na uloženie povinnosti všeobecným súdom zdržať sa vykonávania právoplatných napadnutých rozhodnutí) nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2021

Libor DUEĽA
predseda senátu